

BỘ Y TẾ**BỘ Y TẾ****CỘNG HÒA XÃ HỘI CHỦ NGHĨA VIỆT NAM****Độc lập - Tự do - Hạnh phúc**

Số: 36/2008/QĐ-BYT

Hà Nội, ngày 28 tháng 10 năm 2008

QUYẾT ĐỊNH**về việc phê duyệt Chương trình hành động quốc gia về an toàn truyền máu dự phòng lây nhiễm HIV giai đoạn 2008 - 2010****BỘ TRƯỞNG BỘ Y TẾ**

Căn cứ Nghị định số 188/2007/NĐ-CP ngày 27/12/2007 của Chính phủ quy định chức năng, nhiệm vụ, quyền hạn và cơ cấu tổ chức của Bộ Y tế;

Căn cứ Quyết định số 36/2004/QĐ-TTg ngày 17/3/2004 của Thủ tướng Chính phủ về việc phê Chiến lược Quốc gia phòng chống HIV/AIDS ở Việt Nam đến năm 2010 và tầm nhìn 2020;

Theo đề nghị của Cục trưởng Cục Quản lý khám, chữa bệnh, Cục trưởng Cục Phòng, chống HIV/AIDS,

QUYẾT ĐỊNH:

Điều 1. Phê duyệt Chương trình hành động quốc gia về an toàn truyền máu dự phòng lây nhiễm HIV giai đoạn 2008 -

2010 (bản kèm theo) với những nội dung chủ yếu sau:

1. Mục tiêu chương trình**a) Mục tiêu chung**

Chuyển đổi nguồn người cho máu an toàn, thiết lập hệ thống quản lý chất lượng nhằm bảo đảm sàng lọc 100% HIV cho tất cả các đơn vị máu.

b) Mục tiêu cụ thể đến năm 2010

- Bảo đảm 100% đơn vị máu và chế phẩm máu (kể cả cấp cứu) được xét nghiệm sàng lọc phát hiện nhiễm HIV bằng kỹ thuật ELISA hoặc kỹ thuật cao hơn;

- Nghiên cứu chất lượng sinh phẩm xét nghiệm HIV để đưa ra các khuyến

cáo sử dụng sinh phẩm có chất lượng tốt, có độ nhạy và độ đặc hiệu cao trong kỹ thuật ELISA để sàng lọc HIV cho 100% các đơn vị máu thu gom. Bảo đảm chất lượng xét nghiệm sàng lọc HIV, thành lập hệ thống các phòng xét nghiệm chuẩn thức quốc gia ở các tuyến trung ương, nghiên cứu chất lượng sinh phẩm. Đào tạo và đào tạo lại nâng cao kiến thức chuyên môn về HIV và xét nghiệm sàng lọc HIV cho cán bộ làm công tác an toàn truyền máu tại các tuyến;

- Thay đổi cơ bản cơ cấu nguồn người cho máu. Đẩy mạnh vận động hiến máu nhân đạo không lấy tiền, tiến tới xóa bỏ tình trạng bán máu. Loại trừ lấy máu ở nhóm người có nguy cơ cao, khuyến khích cho máu nhắc lại, nâng cao sức khỏe người cho máu;

- Nâng cao công tác quản lý chất lượng trong hoạt động truyền máu thực hiện an toàn truyền máu theo đúng quy định pháp luật;

- Xây dựng hệ thống quản lý công tác truyền máu phòng chống HIV thống nhất trong toàn quốc, ứng dụng công nghệ thông tin vào công tác quản lý hệ thống truyền máu phòng chống HIV, xây dựng hệ thống báo cáo điện tử qua mạng để bảo đảm báo cáo đầy đủ, chính xác, đúng mẫu, kịp thời.

2. Các giải pháp thực hiện

a) Giải pháp về xã hội

- Thực hiện nghiêm túc các quy định của pháp luật trong an toàn truyền máu; xây dựng bổ sung, hoàn thiện các văn bản quy phạm pháp luật về an toàn truyền máu;

- Thực hiện việc chỉ đạo, kiểm tra, thanh tra về công tác an toàn truyền máu phòng lây, nhiễm HIV từ trung ương đến địa phương;

- Tăng cường phối hợp với Hội Chữ thập đỏ, Đoàn thanh niên và các ban, ngành khác, đặc biệt với tổ chức Đảng, Chính quyền và các cấp, tập trung nỗ lực, tổ chức tuyên truyền về HIV và vận động những người khỏe mạnh không có yếu tố nguy cơ lây nhiễm HIV tình nguyện cho máu và duy trì nguồn người cho máu an toàn để đáp ứng nhu cầu cung cấp máu.

b) Giải pháp kỹ thuật

- Xây dựng các ngân hàng máu theo hướng tập trung (ngân hàng máu khu vực) bằng các nguồn viện trợ và kinh phí trong nước, từng bước hiện đại hóa hệ thống an toàn truyền máu;

- Nâng cao chất lượng sàng lọc HIV các đơn vị máu và chế phẩm máu trước khi truyền, cung cấp đủ và kịp thời sinh phẩm có chất lượng cho công tác sàng

lọc máu, bảo đảm sàng lọc HIV 100% các đơn vị máu và chế phẩm máu trước truyền. Từng bước xã hội hóa công tác an toàn truyền máu thông qua việc tính đủ giá thành đơn vị máu và chế phẩm máu;

- Khuyến khích phát triển việc ứng dụng các kỹ thuật y học hiện đại và chỉ định truyền máu phù hợp như: truyền máu từng phần, truyền máu tự thân, lọc bạch cầu... nhằm làm giảm nguy cơ lây nhiễm HIV do truyền máu;

- Thực hiện đúng quy định của Quy chế an toàn truyền máu, chỉ định truyền máu đúng, hạn chế truyền máu toàn phần và truyền máu điều trị dự phòng thiếu máu;

- Triệt để thực hiện các quy định về công tác vô trùng, tiệt trùng trong các dịch vụ y tế nhà nước và tư nhân. Huy động các nguồn lực, xây dựng các khu tiệt trùng, xử lý dụng cụ y tế đạt tiêu chuẩn;

- Xây dựng phòng xét nghiệm chuẩn quốc gia để kiểm tra chất lượng an toàn truyền máu bao gồm kiểm tra sinh phẩm, kiểm tra quy trình xét nghiệm, trang thiết bị.

c) Giải pháp về nâng cao năng lực và huy động nguồn lực

- Tăng cường năng lực cho hệ thống làm công tác an toàn truyền máu; đào tạo nâng cao kiến thức, chuyên môn kỹ thuật cho cán bộ ngành huyết học nói riêng và ngành y tế nói chung về an toàn truyền máu dự phòng lây nhiễm HIV;

- Tăng cường sự chỉ đạo kiểm tra giám sát hoạt động của chương trình an toàn truyền máu dự phòng lây nhiễm HIV ở các tuyến;

Điều phối thống nhất, hỗ trợ kỹ thuật từ tuyến trung ương đến địa phương trong công tác an toàn truyền máu;

- Tranh thủ sự giúp đỡ của cộng đồng quốc tế.

Điều 2. Quy định về mặt tổ chức

1. Bộ Y tế

a) Cục Quản lý khám, chữa bệnh là đầu mối, có trách nhiệm phối kết hợp cùng với Cục Phòng, chống HIV/AIDS và các đơn vị có liên quan chịu trách nhiệm quản lý, giám sát, đánh giá chương trình cấp quốc gia; chỉ đạo lập kế hoạch và tổ chức triển khai thực hiện Chương trình hành động quốc gia về an toàn truyền máu dự phòng lây nhiễm HIV đến năm 2010;

b) Vụ Kế hoạch - Tài chính có trách nhiệm chủ trì, phối hợp với Cục Quản lý khám, chữa bệnh và các cơ quan có liên quan để hướng dẫn chế độ tài chính,

bảo đảm các hoạt động truyền máu tại các tuyến;

c) Thanh tra Bộ Y tế có trách nhiệm chủ trì, phối hợp với Cục Quản lý Khám, chữa bệnh và các Vụ, Cục có liên quan để tổ chức việc thanh tra hoạt động truyền máu trong phạm vi cả nước.

2. Ban chỉ đạo quốc gia vận động hiến máu tình nguyện làm đầu mối phối hợp với Viện Huyết học - Truyền máu Trung ương, Hội Chữ thập đỏ Việt Nam, Đoàn thanh niên cộng sản Hồ Chí Minh đẩy mạnh phong trào Hiến máu nhân đạo mở rộng và phát triển các lực lượng hiến máu tại các trường đại học, cơ quan, doanh nghiệp... kêu gọi các nguồn tài trợ từ các đơn vị, tổ chức trong và ngoài nước nhằm tăng cường hiệu quả chương trình hiến máu nhân đạo.

3. Viện Huyết học - Truyền máu Trung ương có chức năng xây dựng chiến lược, kế hoạch, tổ chức triển khai thực hiện, kiểm tra, đánh giá các hoạt động của Chương trình hành động quốc gia về an toàn truyền máu dự phòng lây nhiễm HIV đến năm 2010 trong phạm vi cả nước.

4. Các Trung tâm truyền máu khu vực có trách nhiệm chỉ đạo về chuyên môn kỹ thuật để bảo đảm chất lượng, an toàn truyền máu đối với các cơ sở được Bộ Y tế giao phụ trách.

5. Sở Y tế tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương có trách nhiệm chỉ đạo việc xây dựng chiến lược kế hoạch phòng chống nhiễm HIV trong phạm vi địa phương, hướng dẫn việc thực hiện kế hoạch, kiểm tra, thanh tra hoạt động truyền máu của các đơn vị tại địa phương.

6. Trách nhiệm của các cơ sở truyền máu

a) Thực hiện hoạt động chuyên môn theo nhiệm vụ được giao, phù hợp với điều kiện cơ sở vật chất, nhân lực, trang thiết bị hiện có và phải theo đúng quy định, quy trình chuyên môn kỹ thuật về an toàn truyền máu;

b) Phối hợp, hỗ trợ các cơ sở điều trị thực hiện truyền máu lâm sàng an toàn;

c) Phối hợp với các tổ chức, đoàn thể trong công tác vận động hiến máu tình nguyện.

7. Trách nhiệm của các cơ sở điều trị sử dụng máu

a) Bảo đảm chất lượng trong an toàn truyền máu, thực hiện truyền máu lâm sàng theo đúng quy định, quy trình chuyên môn kỹ thuật về an toàn truyền máu;

b) Phối hợp với các cơ sở truyền máu để bảo đảm an toàn truyền máu lâm sàng.

Điều 3. Quyết định này có hiệu lực sau 15 ngày, kể từ ngày đăng Công báo.

Điều 4. Các Ông (Bà) Chánh Văn phòng Bộ, Cục trưởng Cục Quản lý khám, chữa bệnh, Cục trưởng Cục Phòng, chống HIV/AIDS, Vụ trưởng Vụ Pháp chế, thủ trưởng các đơn vị trực thuộc Bộ, Giám đốc Sở Y tế các tỉnh, thành phố

trực thuộc Trung ương, thủ trưởng Y tế các ngành và các đơn vị liên quan chịu trách nhiệm thi hành Quyết định này./.

**KT. BỘ TRƯỞNG
THỨ TRƯỞNG**

Trịnh Quân Huân

**CHƯƠNG TRÌNH HÀNH ĐỘNG QUỐC GIA VỀ AN TOÀN
TRUYỀN MÁU DỰ PHÒNG LÂY NHIỄM HIV
GIAI ĐOẠN 2008 - 2010**

Để thực hiện Chiến lược quốc gia về phòng chống HIV/AIDS
ở Việt Nam đến năm 2010 và tầm nhìn 2020

*(ban hành kèm theo Quyết định số 36/2008/QĐ-BYT
ngày 28 tháng 10 năm 2008 của Bộ trưởng Bộ Y tế)*

MỤC LỤC

Phần 1. CƠ SỞ XÂY DỰNG CHƯƠNG TRÌNH

I. Cơ sở pháp lý

II. Cơ sở khoa học

III. Cơ sở thực tiễn

Phần 2. CHƯƠNG TRÌNH HÀNH ĐỘNG CHIẾN LƯỢC QUỐC GIA VỀ AN TOÀN TRUYỀN MÁU DỰ PHÒNG LÂY NHIỄM HIV GIAI ĐOẠN 2008 - 2010

I. Mục tiêu chung

II. Mục tiêu cụ thể

III. Nguyên tắc triển khai chương trình

IV. Giải pháp thực hiện

V. Kế hoạch hoạt động

VI. Bảng tổng hợp kế hoạch hoạt động

Phần 3. THEO DÕI, ĐÁNH GIÁ VÀ LỒNG GHÉP CHƯƠNG TRÌNH

1. Báo cáo, theo dõi, giám sát chương trình

2. Lồng ghép với các chương trình khác

3. Đánh giá chương trình

Phần 4. NHU CẦU KINH PHÍ

Phần 5. TỔ CHỨC THỰC HIỆN

I. Điều hành quản lý

II. Phối hợp với các chương trình khác.

CÁC CHỮ VIẾT TẮT

AIDS	Hội chứng suy giảm miễn dịch mắc phải.
HIV	Virus gây suy giảm miễn dịch ở người.
WHO	Tổ chức Y tế thế giới.
HBV	Virus gây viêm gan B.
HCV	Virus gây viêm gan C.
ELISA	Kỹ thuật miễn dịch gắn men.
PCR	Kỹ thuật khuếch đại gen.
ATTM	An toàn truyền máu.
TTTM	Trung tâm truyền máu
WB	Ngân hàng thế giới.

Phần 1
CƠ SỞ ĐỀ XÂY DỰNG
CHƯƠNG TRÌNH

I. CƠ SỞ PHÁP LÝ

- Chỉ thị số 54/CT-TW ngày 30/11/2005 của Ban Bí thư Trung ương Đảng về “Tăng cường lãnh đạo công tác phòng, chống HIV/AIDS trong tình hình mới”.

- Luật “Phòng, chống nhiễm vi rút gây ra hội chứng suy giảm miễn dịch mắc phải ở người (HIV/AIDS)” ngày 29/6/2006.

- Quyết định số 36/2004/QĐ-TTg ngày 17/3/2004 của Thủ tướng Chính phủ phê duyệt “Chiến lược quốc gia phòng chống HIV/AIDS ở Việt Nam và tầm nhìn 2020”.

II. CƠ SỞ KHOA HỌC

HIV là một trong 5 bệnh truyền nhiễm bắt buộc phải kiểm tra để đảm bảo an toàn truyền máu. An toàn truyền máu với khái niệm rộng là không để xảy ra bất kỳ điều nguy hiểm nào đặc biệt là lây truyền HIV cho người bệnh nhận máu, người hiến máu và người phục vụ truyền máu.

An toàn truyền máu đóng vai trò quan trọng đặc biệt trong công tác phòng chống HIV qua đường máu vì:

- Con đường truyền máu là con đường nguy hiểm vì nó có khả năng biến người

lành, người lương thiện hoặc trẻ em thành người bệnh nguy hiểm khi họ nhận máu hoặc các chế phẩm máu có nhiễm HIV. Nếu mẫu máu chứa HIV truyền cho người khác thì người này có khả năng bị nhiễm HIV.

- Như thế nào gọi là lây nhiễm HIV qua đường truyền máu. Lây qua đường truyền máu là do lấy máu ở giai đoạn cửa sổ huyết tương của người nhiễm HIV đưa cho máu, máu này đã nhiễm HIV, mà sàng lọc bằng huyết thanh chưa phát hiện được truyền cho bệnh nhân. Vậy những thành phần nào của máu có nguy cơ cao? Có thể kể theo thứ tự sau:

- + Máu toàn phần có bạch cầu mang vi rút.
- + Khối bạch cầu.
- + Khối tiểu cầu.
- + Huyết tương tươi.
- + Tủa lạnh yếu tố VIII.
- + Khối hồng cầu nghèo bạch cầu.
- + Hồng cầu rửa.
- + Khối hồng cầu và tiểu cầu lọc bạch cầu.

III. CƠ SỞ THỰC TIỄN

1. Tình hình dịch HIV/AIDS và an toàn truyền máu trên Thế giới, Việt Nam:

a) Trên Thế giới:

Chương trình phối hợp của Liên hợp quốc về HIV/AIDS (UNAIDS) đã thông báo đến cuối năm 2006 trên thế giới có khoảng 39,5 triệu người nhiễm HIV đang còn sống. Tổng số người mới nhiễm HIV hàng năm vào khoảng 4,3 triệu. Tỷ lệ nhiễm HIV vẫn tiếp tục gia tăng ở nhiều nơi trên thế giới, điển hình là các khu vực Nam Á, Đông Nam Á, Đông Á, Trung Á, Đông Âu và khu vực cận Sahara. Ở mỗi khu vực này, số trường hợp nhiễm HIV đã tăng lên xấp xỉ 1 triệu người trong giai đoạn 2003 - 2006.

Gần đây, ở Trung Quốc do tình hình nhiễm HIV/AIDS gia tăng, an toàn truyền máu bị đe dọa nên tháng 1 năm 1998 Chính phủ Trung Quốc đã ban hành Luật hiến máu. Trong Luật này nêu rõ trách nhiệm của cơ quan chính quyền các cấp trong việc hướng dẫn tuyên truyền và vận động những người khỏe mạnh phải có nghĩa vụ cho máu, khi bản thân ốm đau cần máu những người khác cho máu để cứu mình.

Tại nhiều nước trên Thế giới, phong trào vận động toàn dân cho máu không lấy tiền đã giành thắng lợi. Năm 1948, sau Hội nghị chữ thập đỏ lần thứ 17 ở Stockhom - Thụy Điển việc tuyên truyền và vận động toàn dân cho máu không lấy tiền đã được triển khai khắp hành tinh. Hơn 140 nước trên thế giới đã và đang, thực hiện mục tiêu Quốc gia về truyền máu.

Các nước tiên tiến và các nước trong khu vực đã áp dụng kỹ thuật hiện đại để sàng lọc các bệnh nhiễm trùng qua đường truyền máu, do đó an toàn truyền máu được đảm bảo. Tuy nhiên, nguy cơ lây nhiễm HIV vẫn còn rất lớn, họ luôn phải đối đầu với nguy cơ này như tình hình nhiễm HIV do truyền máu và các chế phẩm máu. Từ năm 2000, Tổ chức Y tế thế giới (WHO) lấy ngày 07/4/2000 làm ngày “An toàn truyền máu toàn thế giới - An toàn truyền máu bắt đầu từ tôi từ anh và từ chúng ta”.

b) Ở Việt Nam:

Với số dân trên 84 triệu người, nhu cầu máu cho điều trị, cấp cứu đề phòng các thảm họa rất lớn, theo WHO hàng năm chúng ta cần khoảng 420.000 lít máu (2% dân số), hay 1.680.000 đơn vị máu (1 đơn vị = 250ml). Máu và an toàn truyền máu là vấn đề hết sức bức xúc. Xét nghiệm sàng lọc đã phát hiện có hàng trăm người đi cho máu nhiễm HIV, nguy cơ lây nhiễm HIV ở giai đoạn cửa sổ huyết thanh còn rất cao.

Năm 2006 cả nước mới thu gom được khoảng 112.987 lít máu (451.948 đơn vị), đạt 25.7% nhu cầu. Tuy đã có rất nhiều cố gắng trong tuyên truyền vận động, người cho máu tình nguyện mới chỉ chiếm 55.5%, trong khi đó tỷ lệ người chuyên đi bán máu vẫn còn là 44,5%. Tiềm ẩn của lây nhiễm HIV còn rất lớn vì ở nơi

nào còn có mua và bán máu thì ở đó an toàn truyền máu vẫn còn bị đe dọa.

Thực trạng về an toàn truyền máu ở nước ta vẫn là vấn đề bức xúc hiện nay. Các kỹ thuật sàng lọc bằng huyết thanh chưa bảo đảm an toàn, đang ở mức độ thô sơ; nhiều cơ sở truyền máu còn dùng kỹ thuật ngưng kết, kít nhanh để xét nghiệm sàng lọc HIV. Trong khi đó nhiều nước trên thế giới đã sử dụng kít HIV hỗn hợp cả kháng nguyên và kháng thể (Ag/Ab) và kỹ thuật PCR, NAT để xét nghiệm sàng lọc máu. Do vậy, chất lượng máu và an toàn truyền máu là điều hết sức bức xúc. Hiện nay, truyền máu toàn phần là chủ yếu (chiếm trên 90% ở hầu hết các tỉnh) vừa lãng phí vừa không an toàn. Hệ thống truyền máu lâm sàng chưa được xây dựng nên việc theo dõi và hướng dẫn sử dụng máu còn rất lạc hậu.

Bên cạnh việc thiếu kinh phí đầu tư trang thiết bị, thiếu đồng bộ, số cơ sở lấy máu ở nước ta còn phân tán quá nhiều, cả nước có 64 tỉnh thành phố (có tới 83 cơ sở thu gom máu cấp tỉnh), có tới hơn 442 điểm lấy máu cấp quận huyện. Sự phân tán này đang cản trở việc sử dụng các thiết bị mới hiện đại và nguy cơ lây nhiễm các bệnh truyền qua đường máu là rất cao.

Từ những lý do trên việc xây dựng Chương trình hành động Quốc gia phòng lây nhiễm HIV trong công tác an toàn truyền máu là một vấn đề cấp bách, cần

thiết, để thực hiện Chiến lược Quốc gia về phòng chống HIV/AIDS ở Việt Nam đến năm 2010 và tầm nhìn 2020.

2. Những khó khăn và tồn tại:

a) Khó khăn:

Các cơ sở lấy máu ở nước ta rất phân tán, hiện toàn quốc có 83 trung tâm truyền máu cấp tỉnh, các bệnh viện trung ương và hàng trăm cơ sở lấy máu tại tuyến huyện. Các kỹ thuật sàng lọc còn chưa được thống nhất trên phạm vi toàn quốc, một số cơ sở truyền máu vẫn còn tình trạng lấy máu cấp cứu do vậy không sử dụng các kỹ thuật đảm bảo chất lượng để sàng lọc các bệnh nhiễm trùng truyền qua đường máu, sử dụng kít nhanh do vậy an toàn truyền máu phòng lây nhiễm HIV chưa được đảm bảo.

Người cho máu chuyên nghiệp chiếm tỷ lệ cao, thiếu hệ thống thông tin để quản lý người cho máu, việc sử dụng máu toàn phần vẫn còn phổ biến, trình độ cán bộ còn hạn chế, chưa có hệ thống quản lý chất lượng trong dịch vụ truyền máu do vậy an toàn truyền máu tại nước ta vẫn còn rất lạc hậu so với các nước trên thế giới và trong khu vực.

b) Tồn tại:

- Phần lớn các bệnh viện có thu gom máu tự mua bổ xung sinh phẩm cho xét nghiệm sàng lọc HIV nên chất lượng xét nghiệm không bảo đảm, do kinh phí

không đủ để tập trung sinh phẩm về một môi;

- Mặt khác, hiện nay nhiều cơ sở lấy máu ở tuyến tỉnh chưa được trang bị hệ thống xét nghiệm ELISA bán tự động cho sàng lọc máu, nhiều cơ sở vẫn sử dụng kỹ thuật ngưng kết và kỹ thuật xét nghiệm nhanh nên không đạt yêu cầu an toàn truyền máu. Đây thực sự là vấn đề bức xúc nhất hiện nay.

+ Nhiều cơ sở có thu gom máu đã không báo cáo đầy đủ, kịp thời theo yêu cầu của Tiểu ban ATTM, vì vậy việc quản lý và theo dõi gặp nhiều khó khăn;

+ Kinh phí cho việc bồi dưỡng các cán bộ làm xét nghiệm chưa được cung cấp đầy đủ đúng theo quy định của Bộ Y tế.

- Các văn bản pháp quy về truyền máu còn thiếu, đã cũ và không được thực hiện thống nhất cần cấp thiết bổ sung cho hợp lý;

- Truyền máu lâm sàng: Các bác sỹ vẫn có thói quen sử dụng máu toàn phần vừa lãng phí, vừa không an toàn. Chưa có Hội đồng truyền máu bệnh viện để hướng dẫn, chỉ đạo và xử trí các vấn đề liên quan đến truyền máu;

- Các cán bộ chuyên khoa còn thiếu, trình độ chuyên môn của cán bộ cũng còn hạn chế, đặc biệt lực lượng cán bộ có trình độ chuyên môn cao để thực hiện các khâu trong dịch vụ truyền máu.

Phần 2

CHƯƠNG TRÌNH HÀNH ĐỘNG QUỐC GIA VỀ AN TOÀN TRUYỀN MÁU DỰ PHÒNG LÂY NHIỄM HIV GIAI ĐOẠN 2008 - 2010

I. MỤC TIÊU CHUNG

Chuyển đổi nguồn người cho máu an toàn, thiết lập hệ thống quản lý chất lượng nhằm bảo đảm sàng lọc 100% HIV cho tất cả các đơn vị máu.

II. MỤC TIÊU CỤ THỂ

1. Đảm bảo 100% đơn vị máu (kể cả cấp cứu) được xét nghiệm sàng lọc phát hiện nhiễm HIV bằng kỹ thuật ELISA hoặc kỹ thuật cao hơn.

2. Nghiên cứu chất lượng sinh phẩm xét nghiệm HIV để đưa ra các khuyến cáo sử dụng sinh phẩm có chất lượng tốt, có độ nhạy và độ đặc hiệu cao trong kỹ thuật ELISA để sàng lọc HIV cho 100% các đơn vị máu thu gom. Bảo đảm chất lượng xét nghiệm sàng lọc HIV, thành lập hệ thống các phòng xét nghiệm chuẩn thức quốc gia ở tuyến trung ương, nghiên cứu chất lượng sinh phẩm. Đào tạo và đào tạo lại nâng cao kiến thức chuyên môn về HIV và xét nghiệm sàng lọc HIV cho cán bộ làm công tác an toàn truyền máu tại các tuyến.

3. Thay đổi cơ bản cơ cấu nguồn người cho máu. Đẩy mạnh vận động hiến máu nhân đạo không lấy tiền, tiến tới xóa bỏ tình trạng bán máu. Loại trừ lấy máu ở nhóm người có nguy cơ cao, khuyến khích cho máu nhắc lại, nâng cao sức khỏe người cho máu.

4. Nâng cao công tác quản lý chất lượng trong hoạt động truyền máu thực hiện an toàn truyền máu theo đúng pháp luật.

5. Xây dựng hệ thống quản lý công tác truyền máu phòng chống HIV thống nhất trong toàn quốc, tin học hóa quản lý vào năm 2010. Xây dựng hệ thống phần mềm quản lý số liệu, như báo cáo điện tử qua mạng Internet để đảm bảo cáo đầy đủ, chính xác, đúng mẫu, kịp thời.

III. NGUYÊN TẮC TRIỂN KHAI CHƯƠNG TRÌNH

1. Đảm bảo 100% các đơn vị máu và chế phẩm máu (kể cả cấp cứu) được sàng lọc phát hiện nhiễm HIV theo quy định trước khi truyền ở tất cả các tuyến (Trung ương, tỉnh, huyện).

2. Đảm bảo sự kết nối các hoạt động của chương trình hành động phòng lây nhiễm HIV qua đường truyền máu với các chương trình khác của Chiến lược quốc gia phòng, chống HIV/AIDS và với các dịch vụ xã hội có liên quan.

3. Tăng cường sự phối hợp giữa các đơn vị, tổ chức, ban ngành đoàn thể trong công tác an toàn truyền máu phòng lây nhiễm HIV. Đặc biệt là vận động hiến máu nhân đạo phải được thiết kế và triển khai dựa trên sự phối hợp chặt chẽ với các Bộ ngành địa phương thực hiện công tác vận động đảm bảo sự tham gia của mọi đối tượng nhân dân.

4. Kết hợp các nguồn lực của Nhà nước, các tổ chức Quốc tế và của cộng đồng cho công tác an toàn truyền máu.

IV. GIẢI PHÁP THỰC HIỆN

1. Giải pháp về xã hội:

- Thực hiện nghiêm túc các quy định của pháp luật trong an toàn truyền máu, xây dựng bổ sung các văn bản quy phạm pháp luật về an toàn truyền máu.

- Thực hiện việc chỉ đạo, kiểm tra, thanh tra về công tác an toàn truyền máu phòng lây, nhiễm HIV từ Trung ương đến địa phương.

- Tăng cường phối hợp với Hội Chữ thập đỏ, Đoàn thanh niên và các ban, ngành khác, đặc biệt với tổ chức Đảng, Chính quyền các cấp, tập trung nỗ lực, tổ chức tuyên truyền vận động những người khỏe mạnh không có yếu tố nguy cơ lây nhiễm HIV tình nguyện cho máu xây dựng nguồn người cho máu an toàn để đáp ứng nhu cầu cung cấp máu.

2. Giải pháp kỹ thuật:

- Xây dựng các ngân hàng máu theo hướng tập trung (ngân hàng máu khu vực) bằng các nguồn viện trợ và kinh phí trong nước, từng bước hiện đại hóa hệ thống an toàn truyền máu.

- Nâng cao chất lượng sàng lọc HIV cho các đơn vị máu và chế phẩm máu trước khi truyền, cung cấp đủ và kịp thời sinh phẩm có chất lượng cho công tác sàng lọc máu, đảm bảo sàng lọc HIV 100% các đơn vị máu và chế phẩm máu trước truyền. Từng bước xã hội hóa công tác an toàn truyền máu thông qua việc tính đủ giá thành đơn vị máu và chế phẩm máu.

- Khuyến khích phát triển việc ứng dụng các kỹ thuật hiện đại và chỉ định truyền máu phù hợp như: truyền máu từng phần, truyền máu tự thân, lọc bạch cầu... nhằm làm giảm nguy cơ lây nhiễm HIV do truyền máu.

- Thực hiện đúng quy định của Quy chế truyền máu, chỉ định truyền máu đúng, hạn chế truyền máu toàn phần và truyền máu điều trị dự phòng thiếu máu.

- Triệt để thực hiện các quy định về công tác vô trùng, tiệt trùng trong các dịch vụ y tế nhà nước và tư nhân. Huy động các nguồn lực, xây dựng các khu tiệt trùng, xử lý dụng cụ đạt tiêu chuẩn.

- Xây dựng phòng xét nghiệm chuẩn thức quốc gia để kiểm tra chất lượng an

toàn truyền máu bao gồm kiểm tra sinh phẩm xét nghiệm, kiểm tra quy trình xét nghiệm, trang thiết bị...

3. Giải pháp về nâng cao năng lực và huy động nguồn lực:

- Tăng cường năng lực cho hệ thống làm công tác an toàn truyền máu; đào tạo nâng cao kiến thức, chuyên môn kỹ thuật cho cán bộ ngành huyết học truyền máu nói riêng và ngành y tế nói chung về an toàn truyền máu dự phòng lây nhiễm HIV.

- Tăng cường sự chỉ đạo kiểm tra giám sát hoạt động của chương trình an toàn truyền máu dự phòng lây nhiễm HIV ở các tuyến.

- Điều phối thống nhất, hỗ trợ kỹ thuật từ tuyến Trung ương đến địa phương trong công tác an toàn truyền máu.

- Tranh thủ sự giúp đỡ của cộng đồng quốc tế.

V. KẾ HOẠCH HOẠT ĐỘNG

1. Thực hiện mục tiêu 1: Củng cố và xây dựng hệ thống xét nghiệm.

- Phấn đấu sàng lọc 100% đơn vị máu bằng kỹ thuật ELISA hoặc cao hơn.

- Xây dựng lại hoặc nâng cấp cơ sở, trang bị, đảm bảo đủ điều kiện để triển

khai có hiệu quả labo sàng lọc người cho máu.

- Kiểm tra và bổ sung mới trang thiết bị cho phòng xét nghiệm HIV ở các tỉnh, không sử dụng kit nhanh để sàng lọc người cho máu.

- Xây dựng kế hoạch phân cấp độ từng tuyến: tuyến TW, tuyến tỉnh, tuyến huyện và sớm hình thành một hệ thống tổ chức quản lý an toàn truyền máu.

2. Thực hiện mục tiêu 2: Triển khai các nghiên cứu để đánh giá chất lượng các thể hệ xét nghiệm để có kiến nghị sử dụng sinh phẩm và kỹ thuật xét nghiệm

- Tiến hành điều tra việc sử dụng sinh phẩm trên toàn quốc. Thực hiện các nghiên cứu khoa học để đánh giá chất lượng sinh phẩm.

- Kiểm tra chất lượng xét nghiệm định kỳ ở một số phòng xét nghiệm HIV.

- Khuyến cáo với Cục phòng chống HIV/AIDS đưa ra quy định sử dụng kỹ thuật và loại sinh phẩm bảo đảm cho chất lượng xét nghiệm.

2.1. Xây dựng phòng thí nghiệm về kiểm tra chất lượng và đảm bảo chất lượng cho xét nghiệm HIV ở tuyến TW

- Xây dựng và tiến hành hướng dẫn về kiểm tra chất lượng và đảm bảo chất lượng cho phòng xét nghiệm HIV và các tác nhân gây bệnh qua đường truyền máu của viện Huyết học - Truyền máu TW.

- Xây dựng và tiến hành hướng dẫn về kiểm tra chất lượng và đảm bảo chất lượng cho các phòng xét nghiệm HIV và các tác nhân gây bệnh qua đường truyền máu của các trung tâm truyền máu khu vực.

- Thiết lập phòng xét nghiệm HIV đạt tiêu chuẩn Quốc gia và khu vực tại các bệnh viện Trung ương.

- Phát triển thường quy chuẩn về các kỹ thuật xét nghiệm HIV ở các phòng xét nghiệm HIV chuẩn Quốc gia

2.2. Đào tạo và đào tạo lại đội ngũ cán bộ, kỹ thuật để đảm bảo được nội dung công việc ở cả 3 tuyến: Trung ương, tỉnh, huyện.

- Nâng cao năng lực nhân viên phòng xét nghiệm. Trang bị cho các cơ sở đào tạo chuyên khoa Huyết học tại Viện Huyết học Truyền máu TW, Bệnh viện huyết học truyền máu thành phố Hồ Chí Minh, TTTM Huế, TTTM Cần Thơ để các cơ sở này có khả năng tiếp nhận và đào tạo cán bộ chuyên khoa ở các trung tâm truyền máu tỉnh, đào tạo cán bộ chuyên khoa làm nhiệm vụ phát máu an toàn tại các bệnh viện có sử dụng máu.

- Tiến tới, đào tạo chuyên khoa định hướng huyết học truyền máu tại Viện Huyết học truyền máu TW cho tất cả các Bác sỹ.

- Tổ chức lớp tập huấn đào tạo định kỳ về chuyên môn bao gồm kiến thức và

kỹ thuật sàng lọc cho cán bộ và kỹ thuật viên tại các cơ sở Viện Huyết học Truyền máu TW, Bệnh viện huyết học truyền máu thành phố Hồ Chí Minh, TTTM Huế, TTTM Cần Thơ.

- Đảm bảo quy chuẩn lấy mẫu, kỹ thuật xét nghiệm, phân tích và báo cáo số liệu phải được tuân thủ tuyệt đối.

- Tập huấn cho các cán bộ tại các phòng xét nghiệm chuẩn.

- Giám sát và kiểm tra định kỳ chất lượng thực hiện kỹ thuật của các nhân viên phòng xét nghiệm.

- Giám sát hỗ trợ định kỳ các phòng xét nghiệm HIV đảm bảo chất lượng xét nghiệm.

- Quy định cơ chế và biểu mẫu báo cáo số liệu.

3. Thực hiện mục tiêu 3: Vận động nhân dân hiến máu nhân đạo.

Đẩy mạnh cuộc vận động hiến máu nhân đạo, vận động khuyến khích nhân dân tham gia hiến máu tình nguyện để tăng nguồn người cho máu an toàn.

Tổ chức cuộc vận động hiến máu nhân đạo trên quy mô toàn quốc, tìm nhóm người nguy cơ thấp lây nhiễm HIV cho máu, duy trì nguồn người cho máu an toàn:

- Kết hợp chặt chẽ với Hội Chữ thập đỏ, Hội Sinh viên, Hội Thanh niên, Hội phụ nữ, Hội cựu chiến binh....và cơ quan

truyền thông đại chúng: Đài truyền hình, Đài phát thanh trung ương và địa phương. Tổ chức có kết quả cuộc vận động hiến máu trên quy mô toàn quốc với khẩu hiệu “Người địa phương cho máu cứu người địa phương”.

- Tổ chức cuộc vận động hiến máu kết hợp với chăm sóc sức khỏe tại cộng đồng để duy trì nguồn người cho máu an toàn, chống ma túy, mại dâm, xây dựng cuộc sống lành mạnh tại thôn, xã tạo nguồn người cho máu an toàn.

- Lồng ghép với các chương trình an toàn truyền máu, phối hợp với các Bộ ngành để cùng thực hiện.

- Kiến nghị với Quốc hội, Chính phủ sớm có quy định: “Hiến máu là nghĩa vụ của mỗi người dân khỏe mạnh đối với cộng đồng”.

4. Thực hiện mục tiêu 4: Thực hiện nghiêm túc các quy định của Pháp luật trong an toàn truyền máu dự phòng lây nhiễm HIV.

- Tất cả các cơ sở truyền máu thực hiện nghiêm túc Quy chế truyền máu: chỉ đạo và giám sát việc thực hiện Quy chế truyền máu (đã được Bộ Y tế phê duyệt năm 2007).

- Xây dựng tiêu chuẩn cho ngân hàng máu và truyền máu bệnh viện ở cả 3 tuyến: Trung ương, tỉnh, huyện.

- Xây dựng bổ sung các văn bản quy phạm pháp luật về an toàn truyền máu. Xây dựng các văn bản quy định về quyền lợi của người nhận máu và trách nhiệm của từng khâu trong dịch vụ truyền máu.

5. Thực hiện mục tiêu 5: Thiết lập hệ thống phần mềm quản lý số liệu chỉ đạo kiểm tra, theo dõi và đánh giá.

- Nhân sự: chuyên trách về nhận, xử lý số liệu, thống kê, phân tích, báo cáo.

- Trang thiết bị: văn phòng, máy tính, máy fax.

- Thống nhất cơ chế và biểu mẫu báo cáo.

- Tổ chức tập huấn cho các cán bộ làm công tác theo dõi, giám sát chương trình về cách sử dụng phần mềm quản lý số liệu.

VI. BẢNG TỔNG HỢP KẾ HOẠCH HOẠT ĐỘNG

TT	Nội dung hoạt động	Thời gian		Địa điểm	Cơ quan thực hiện phối hợp
		Bắt đầu	Kết thúc		
1	<p>Thực hiện mục tiêu 1: Củng cố và xây dựng hệ thống xét nghiệm.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Đảm bảo sàng lọc người cho máu 100% thực hiện kỹ thuật ELISA. - Xây dựng kế hoạch phân cấp độ từng tuyến: tuyến TW, tuyến tỉnh, tuyến huyện và sớm hình thành một hệ thống tổ chức quản lý an toàn truyền máu. - Xây dựng lại hoặc nâng cấp cơ sở, trang bị, đảm bảo đủ điều kiện để triển khai có hiệu quả labo sàng lọc người cho máu. - Kiểm tra và bổ sung mới những trang thiết bị cho phòng xét nghiệm HIV ở các tỉnh tránh sử dụng kit nhanh để sàng lọc người cho máu. 	2008	2009	Toàn quốc	<ul style="list-style-type: none"> - Cục phòng chống HIV/AIDS - Cục Quản lý Khám, chữa bệnh. - Tiểu ban An toàn truyền máu Viện Huyết học Truyền máu TW, và các bệnh viện có thu gom máu.

TT	Nội dung hoạt động	Thời gian		Địa điểm	Cơ quan thực hiện phối hợp
		Bắt đầu	Kết thúc		
2	<p>Thực hiện mục tiêu 2: Triển khai các nghiên cứu để đánh giá chất lượng các thể hệ xét nghiệm để có kiến nghị sử dụng sinh phẩm và kỹ thuật xét nghiệm</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tiến hành điều tra việc sử dụng sinh phẩm trên toàn quốc. - Kiểm tra chất lượng xét nghiệm ở một số phòng xét nghiệm HIV. - Khuyến cáo với Cục phòng chống HIV/AIDS đưa ra quy định sử dụng kỹ thuật và loại sinh phẩm bảo đảm cho chất lượng xét nghiệm. <p>2.1. Xây dựng phòng thí nghiệm về kiểm tra chất lượng và đảm bảo chất lượng cho xét nghiệm HIV ở tuyến TW.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Xây dựng và tiến hành hướng dẫn về kiểm tra chất lượng và đảm bảo chất lượng cho phòng xét nghiệm HIV và các tác nhân gây bệnh qua đường truyền máu của viện Huyết học - Truyền máu TW. - Xây dựng và tiến hành hướng dẫn về kiểm tra chất lượng và đảm bảo chất lượng cho các phòng xét nghiệm HIV và các tác nhân gây bệnh qua đường truyền máu của các trung tâm truyền máu khu vực. 	2008	2010	Toàn quốc	<ul style="list-style-type: none"> - Bộ Y tế, - Cục phòng chống HIV/AIDS, - Cục Quản lý Khám, chữa bệnh. - Viện Huyết học truyền máu TW, các bệnh viện có tổ chức thu gom máu

TT	Nội dung hoạt động	Thời gian		Địa điểm	Cơ quan thực hiện phối hợp
		Bắt đầu	Kết thúc		
	<p>- Thiết lập phòng xét nghiệm HIV đạt tiêu chuẩn Quốc gia và khu vực tại các bệnh viện Trung ương.</p> <p>- Phát triển thường quy chuẩn về các kỹ thuật xét nghiệm HIV ở các phòng xét nghiệm HIV chuẩn Quốc gia.</p> <p>2.2. Đào tạo và đào tạo lại đội ngũ cán bộ, kỹ thuật để đảm bảo được nội dung công việc ở cả 3 tuyến: Trung ương, tỉnh, huyện.</p> <p>- Nâng cao năng lực nhân viên phòng xét nghiệm. Trang bị cho các cơ sở đào tạo chuyên khoa Huyết học tại Viện Huyết học Truyền máu TW, Bệnh viện huyết học truyền máu tp HCM, TTTM Huế, TTTM Cần Thơ để các cơ sở này có khả năng tiếp nhận và đào tạo cán bộ chuyên khoa ở các trung tâm truyền máu tỉnh, đào tạo cán bộ chuyên khoa làm nhiệm vụ phát máu an toàn tại các bệnh viện có sử dụng máu.</p> <p>- Đào tạo chuyên khoa định hướng tại Viện Huyết học truyền máu TW cho tất cả các Bác sỹ.</p>				

TT	Nội dung hoạt động	Thời gian		Địa điểm	Cơ quan thực hiện phối hợp
		Bắt đầu	Kết thúc		
	<ul style="list-style-type: none"> - Tổ chức các lớp tập huấn đào tạo định kỳ về chuyên môn bao gồm kiến thức và kỹ thuật sàng lọc cho cán bộ và kỹ thuật viên tại các cơ sở Viện Huyết học Truyền máu TW, Bệnh viện huyết học truyền máu TPHCM, TTTM Huế, TTTM Cần Thơ. - Tập huấn cho các cán bộ tại các phòng xét nghiệm chuẩn. - Giám sát và kiểm tra định kỳ chất lượng thực hiện kỹ thuật của các nhân viên phòng xét nghiệm. - Giám sát hỗ trợ định kỳ các phòng xét nghiệm HIV đảm bảo chất lượng xét nghiệm. - Đảm bảo quy chuẩn lấy mẫu, kỹ thuật xét nghiệm, phân tích và báo cáo số liệu phải được tuân thủ tuyệt đối. - Quy định cơ chế và biểu mẫu báo cáo số liệu. 				
3	<p>Thực hiện mục tiêu 3: Vận động nhân dân hiến máu nhân đạo. Đẩy mạnh cuộc vận động hiến máu nhân đạo, vận động khuyến khích nhân dân tham gia hiến máu tình nguyện để tăng nguồn người cho máu an toàn.</p> <p>Tổ chức cuộc vận động hiến máu nhân đạo trên quy mô toàn quốc,</p>	2008	2010	Khu vực Miền Bắc	Bộ Y tế. Viện Huyết học Truyền máu TƯ. Hội chữ thập đỏ, Hội sinh viên, hội thanh niên, ... Các Bộ ngành phối hợp giúp đỡ thực hiện.

TT	Nội dung hoạt động	Thời gian		Địa điểm	Cơ quan thực hiện phối hợp
		Bắt đầu	Kết thúc		
	<p>tim nhóm người nguy cơ thấp lây nhiễm HIV cho máu, duy trì nguồn người cho máu an toàn:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kết hợp chặt chẽ với Hội Chữ thập đỏ, Hội Sinh viên, Hội Thanh niên, Hội phụ nữ, Hội cựu chiến binh.... và cơ quan truyền thông đại chúng: Đài truyền hình, Đài phát thanh trung ương và địa phương. Tổ chức có kết quả cuộc vận động hiến máu trên quy mô toàn quốc với khẩu hiệu “Người địa phương cho máu cứu người địa phương”. - Tổ chức cuộc vận động hiến máu kết hợp với chăm sóc sức khỏe tại cộng đồng để duy trì nguồn người cho máu an toàn, chống ma túy, mại dâm, xây dựng cuộc sống lành mạnh tại thôn, xã tạo nguồn người cho máu an toàn. - Kiến nghị với Quốc hội, Chính phủ sớm có quy định: “Hiến máu là nghĩa vụ của mỗi người dân khỏe mạnh đối với cộng đồng”. 				
4	Thực hiện mục tiêu 4: Thực hiện nghiêm túc các quy định của Pháp luật trong an toàn truyền máu phòng lây nhiễm HIV.	2008	2010	Toàn quốc	<ul style="list-style-type: none"> - Cục phòng chống HIV/AIDS - Cục Quản lý Khám, chữa bệnh.

TT	Nội dung hoạt động	Thời gian		Địa điểm	Cơ quan thực hiện phối hợp
		Bắt đầu	Kết thúc		
	<ul style="list-style-type: none"> - Sửa đổi và bổ sung Quy chế truyền máu cho phù hợp với tình hình thực tế ở Việt Nam và Quốc tế (đã được Bộ Y tế phê duyệt năm 2007). - Xây dựng bổ sung các văn bản pháp quy về an toàn truyền máu. - Xây dựng các văn bản quy định về quyền lợi của người nhận máu và trách nhiệm của từng khâu trong dịch vụ truyền máu. - Xây dựng tiêu chuẩn cho ngân hàng máu và truyền máu bệnh viện ở cả 3 tuyến: Trung ương, tỉnh, huyện. 				<ul style="list-style-type: none"> - Tiểu ban An toàn truyền máu, các bệnh viện truyền máu.
5	<p>Thực hiện mục tiêu 5: Thiết lập hệ thống quản lý số liệu chi đạo kiểm tra, theo dõi và đánh giá bằng máy tính.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Nhân sự: chuyên trách về nhận, xử lý số liệu, thống kê, phân tích, báo cáo. - Trang thiết bị: văn phòng, máy tính, máy fax. - Thống nhất cơ chế và biểu mẫu báo cáo. - Báo cáo số lượng nhiễm HIV của đối tượng người cho máu cho trường hợp nhiễm mới cho cán bộ 	2008	2010	Toàn quốc	<ul style="list-style-type: none"> - Cục phòng chống HIV/AIDS - Cục Quản lý Khám, chữa bệnh. - Tiểu ban An toàn truyền máu, Viện Huyết học Truyền máu TW, các bệnh viện truyền máu.

Phần 3

THEO DÕI, ĐÁNH GIÁ VÀ LỒNG GHÉP CHƯƠNG TRÌNH

1. Báo cáo, theo dõi, giám sát chương trình:

- Xây dựng hệ thống biểu mẫu báo cáo, các biểu mẫu của Bộ.

- Xây dựng các chỉ số để theo dõi, đánh giá công tác an toàn truyền máu trên toàn quốc.

- Xây dựng các chương trình ngoại kiểm tra chất lượng xét nghiệm định kỳ hàng năm.

- Tổ chức giám sát, kiểm tra định kỳ hàng năm việc triển khai và thực hiện theo đúng quy trình đã thiết lập.

- Tổ chức họp giao ban định kỳ.

2. Lồng ghép với các chương trình khác:

- Lồng ghép với chương trình thông tin, giáo dục và truyền thông trong chiến

lược quốc gia phòng chống HIV/AIDS để tuyên truyền hiến máu nhân đạo, bao gồm các đơn vị theo dõi và đánh giá từ TW đến tuyên tỉnh, huyện.

- Lồng ghép theo dõi, giám sát xét nghiệm HIV với xét nghiệm sàng lọc những bệnh lây truyền qua đường truyền máu. Phát triển các hướng dẫn chuẩn về đảm bảo chất lượng trong phòng xét nghiệm.

3. Đánh giá chương trình:

3.1. Tiến hành các hoạt động theo dõi đánh giá công tác an toàn truyền máu:

+ Báo cáo tháng/quý/năm.

+ Các đợt kiểm tra đánh giá hàng năm.

3.2. Các chỉ số đánh giá chương trình:

Đánh giá nguy cơ lây nhiễm HIV qua đường truyền máu ở Việt Nam hiện nay.

1. Tỷ lệ phần trăm các đơn vị truyền máu được sàng lọc HIV đạt tiêu chuẩn của Bộ Y tế trong 12 tháng vừa qua.

Số đơn vị truyền máu được sàng lọc HIV trong 12 tháng qua
và đạt tiêu chuẩn quốc gia

Số đơn vị máu truyền trong 12 tháng qua

Có 3 thông tin cần thiết cho chỉ số này:

- Số đơn vị truyền máu trong 12 tháng qua.

- Số đơn vị máu được sàng lọc HIV trong 12 tháng qua và trong số các đơn vị máu được sàng lọc HIV.

- Số đơn vị máu được sàng lọc đạt tiêu chuẩn quốc gia.

- Số đơn vị máu phát hiện có HIV (+).
- Số trường hợp được báo cáo về lây nhiễm HIV trong giai đoạn cửa sổ.

Chất lượng sàng lọc có thể được xác định qua một nghiên cứu đặc biệt nhằm xét nghiệm lại mẫu máu được sàng lọc trước đó. Trong trường hợp không tiến hành được biện pháp này, số liệu về tỷ lệ phần trăm các cơ sở có hệ thống báo cáo sàng lọc và truyền máu tốt, không có để ước tính đơn vị truyền máu được sàng lọc.

3.3. Thực hiện các nghiên cứu chuyên sâu về ATTM dự phòng lây nhiễm HIV.

Phần 4 NHU CẦU KINH PHÍ

Ước tính ngân sách toàn bộ chương trình căn cứ vào mức ước tính của Chương trình hành động quốc gia về an toàn truyền máu dự phòng lây nhiễm HIV đến năm 2010 đã được Chính phủ phê duyệt:

Bảng 1. Tổng ngân sách cần thiết theo mức trung bình

Đơn vị tính: Triệu đồng

TT	Hoạt động	Kinh phí dự kiến		
		2008	2009	2010
1	Xây dựng hệ thống quản lý, báo cáo thông tin kịp thời và đầy đủ theo đúng quy định của Tiểu ban	200	200	200
2	Đào tạo và đào tạo lại đội ngũ cán bộ, kỹ thuật để đảm bảo được nội dung công việc ở cả 3 tuyến: Trung ương, tỉnh, huyện	300	400	500
3	Từng bước đổi mới bổ sung các trang thiết bị đáp ứng yêu cầu phát triển ở cả 3 tuyến: Trung ương, tỉnh, huyện	3.000	4.000	4.000
4	Kinh phí mua kit, sinh phẩm sàng lọc HIV	7.500	7.800	8.000
5	Kinh phí cho hoạt động chuyên môn	2.000	2.200	2.500
6	Các hoạt động khác	500	500	500
Tổng kinh phí theo mức trung bình		13.500	15.100	15.700

Bảng 2. Tổng số ngân sách cần thiết theo mức cao

Đơn vị tính: Triệu đồng

TT	Hoạt động	Kinh phí dự kiến		
		2008	2009	2010
1	Xây dựng hệ thống quản lý, báo cáo thông tin kịp thời và đầy đủ theo đúng quy định của Tiểu ban	300	300	400
2	Đào tạo và đào tạo lại đội ngũ cán bộ, kỹ thuật để đảm bảo được nội dung công việc ở cả 3 tuyến: Trung ương, tỉnh, huyện	300	400	500
3	Từng bước đổi mới bổ sung các trang thiết bị đáp ứng yêu cầu phát triển ở cả 3 tuyến: Trung ương, tỉnh, huyện	3.000	4.000	4.500
4	Kinh phí mua kit, sinh phẩm sàng lọc HIV	10.000	12.000	14.000
5	Kinh phí cho hoạt động chuyên môn	2.100	2.500	3.200
6	Các hoạt động khác	800	800	800
Tổng kinh phí theo mức cao		16.500	20.000	23.000

Phần 5

TỔ CHỨC THỰC HIỆN

I. ĐIỀU HÀNH QUẢN LÝ

1. Cấp quốc gia:

Tiểu ban an toàn truyền máu Viện Huyết học Truyền máu TW có nhiệm vụ xây dựng chiến lược, kế hoạch, kiểm tra

giám sát, đánh giá tất cả các hoạt động của chương trình quốc gia, dưới sự chỉ đạo của ban điều hành chương trình tại Bộ Y tế và Cục Quản lý Khám, chữa bệnh là đầu mối.

2. Cấp tỉnh:

Đơn vị huyết học truyền máu cấp tỉnh/ thành phố chịu trách nhiệm xây dựng, kế hoạch dự phòng lây nhiễm HIV đảm

bảo ATTM của đơn vị mình đồng thời thực hiện các nội dung đã đề ra trong kế hoạch.

II. PHỐI HỢP VỚI CÁC CHƯƠNG TRÌNH KHÁC

Đại diện của 8 chương trình phòng chống nhiễm HIV họp hàng quý dưới sự chủ trì của Cục phòng chống HIV/AIDS để báo cáo về tiến độ thực hiện và phối hợp hoạt động giữa các chương trình một cách hiệu quả.

Ngoài ra, tiểu ban an toàn truyền máu còn phải phối hợp với các Bộ, ban ngành khác cùng thực hiện:

1. Bộ Y tế

a) Cục Quản lý Khám, chữa bệnh là đầu mối, có trách nhiệm phối kết hợp cùng với Cục phòng, chống HIV/AIDS và các đơn vị có liên quan chịu trách nhiệm quản lý, giám sát, đánh giá chương trình cấp quốc gia; chỉ đạo lập kế hoạch và tổ chức triển khai thực hiện Chương trình hành động quốc gia về an toàn truyền máu dự phòng lây nhiễm HIV đến năm 2010;

b) Vụ Kế hoạch - Tài chính có trách nhiệm chủ trì, phối hợp với Cục Quản lý Khám, chữa bệnh và các cơ quan có liên quan để hướng dẫn chế độ tài chính bảo đảm các hoạt động truyền máu tại các tuyến;

c) Thanh tra Bộ Y tế có trách nhiệm chủ trì, phối hợp với Cục Quản lý Khám, chữa bệnh và các Vụ, Cục có liên quan để tổ chức việc thanh tra hoạt động truyền máu trong phạm vi cả nước.

- Sau khi phê duyệt quyết định thành lập Chương trình hành động quốc gia về ATTM dự phòng lây nhiễm HIV đến năm 2010, tiểu ban sẽ phối hợp với Bộ Y tế thành lập ban điều hành chương trình tại Viện Huyết học Truyền máu TW;

- Nguồn kinh phí hoạt động lấy từ mục 6 các hoạt động khác, bảng 1 và 2 phần 4 Nhu cầu kinh phí.

2. Hội chữ thập đỏ Việt Nam - Ban chỉ đạo quốc gia vận động hiến máu tình nguyện

- Tổ chức các đợt tuyên truyền, phát động hiến máu nhân đạo trong toàn dân, kêu gọi sự tham gia trực tiếp của các đơn vị, tổ chức trong và ngoài nước đối với phong trào hiến máu nhân đạo;

- Kêu gọi, định hướng các nguồn tài trợ từ các đơn vị, tổ chức trong và ngoài nước nhằm tăng cường hiệu quả chương trình hiến máu nhân đạo.

3. Đoàn thanh niên Cộng sản Hồ Chí Minh.

- Tổ chức các lớp tập huấn, hội nghị, hội thảo, thành lập các đội tình nguyện viên nhằm tuyên truyền cho các đoàn viên thanh niên hiểu rõ ý nghĩa và tầm

quan trọng của phong trào hiến máu cứu người và ý thức được việc cho máu an toàn, động viên đoàn viên tham gia hiến máu nếu có đủ điều kiện.

- Phối hợp chặt chẽ với Viện Huyết học - Truyền máu TW, các trung tâm truyền máu khu vực, các đơn vị thu gom máu tổ chức các buổi hiến máu nhân đạo tại các trường đại học, cơ sở sản xuất, đơn vị lực lượng vũ trang..... một cách an toàn, hiệu quả.

4. Các báo đài, cơ quan thông tấn Trung ương và địa phương:

- Tích cực đưa tin, bài về các hoạt động hiến máu nhân đạo, về những ngày lễ tôn vinh người hiến máu (Ngày hiến máu nhân đạo toàn quốc 07/4, ngày thế giới tôn vinh người hiến máu 14/6...) trên các phương tiện thông tin đại chúng nhằm nâng cao nhận thức của người dân về ý nghĩa tốt đẹp của phong trào hiến máu nhân đạo.

- Tích cực tuyên truyền ủng hộ, động viên nhân dân tham gia các đợt vận động hiến máu nhân đạo vì người bệnh trong dịp hè, những dịp khan hiếm máu hay các đợt cần số lượng máu lớn phục vụ thiên tai, thảm họa.

5. Tiểu ban an toàn Truyền máu - Viện Huyết học Truyền máu TW

Có chức năng xây dựng chiến lược, kế hoạch, tổ chức triển khai thực hiện, kiểm

tra, giám sát, đánh giá các hoạt động của Chương trình hành động quốc gia về an toàn truyền máu dự phòng lây nhiễm HIV đến năm 2010 trong phạm vi cả nước.

6. Các bệnh viện trực thuộc Bộ Y tế, các Trung tâm truyền máu trên toàn quốc

- Có trách nhiệm chỉ đạo về chuyên môn kỹ thuật để đảm bảo chất lượng, an toàn truyền máu đối với các cơ sở được Bộ Y tế giao phụ trách.

- Phối hợp chặt chẽ với Tiểu ban an toàn truyền máu Viện Huyết học - Truyền máu TW trong việc thực hiện những hoạt động thuộc chương trình hành động thực hiện chiến lược quốc gia phòng chống HIV/AIDS trong truyền máu.

- Tích cực tham gia chương trình theo dõi, giám sát và đánh giá trong công tác phòng chống HIV/AIDS trong truyền máu. Gửi báo cáo số liệu định kỳ hoặc theo yêu cầu một cách kịp thời, chính xác về đơn vị chịu trách nhiệm thu thập báo cáo.

7. Sở Y tế tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương

Có trách nhiệm chỉ đạo, hướng dẫn, kiểm tra, thanh tra hoạt động truyền máu, xây dựng chiến lược kế hoạch phòng chống nhiễm HIV trong phạm vi địa phương.

8. Các cơ sở truyền máu

a) Thực hiện hoạt động chuyên môn theo nhiệm vụ được giao, phù hợp với điều kiện cơ sở vật chất, nhân lực, trang thiết bị hiện có và phải theo đúng quy định, quy trình chuyên môn kỹ thuật về an toàn truyền máu;

b) Phối hợp, hỗ trợ các cơ sở điều trị thực hiện truyền máu lâm sàng an toàn;

c) Phối hợp với các tổ chức, đoàn thể trong công tác vận động hiến máu tình nguyện.

9. Các cơ sở điều trị sử dụng máu

a) Bảo đảm chất lượng trong an toàn truyền máu, thực hiện việc truyền máu lâm sàng theo đúng quy định, quy trình chuyên môn kỹ thuật về an toàn truyền máu;

b) Phối hợp với các cơ sở truyền máu để đảm bảo an toàn truyền máu lâm sàng./.

**KT. BỘ TRƯỞNG
THỨ TRƯỞNG**

Trịnh Quân Huân

Phụ lục

CÔNG TÁC AN TOÀN TRUYỀN MÁU TẠI VIỆT NAM

a) Kiến thức về công tác an toàn truyền máu đảm bảo phòng chống HIV qua đường máu tại Việt Nam rất cần được tiếp tục nâng cao:

Ở nước ta nhiễm trùng cửa sổ trong truyền máu có đặc thù riêng nhất là đối với HIV, vì tỷ lệ người mới nhiễm cao, hiểu biết về cho máu của nhân dân ta còn chưa cao, tỷ lệ người cho máu chuyên nghiệp còn cao. Do đó có thể nói nguy cơ lây nhiễm HIV trong truyền máu do lấy máu ở giai đoạn cửa sổ còn là vấn đề bức xúc. Tuy nhiên an toàn truyền máu vẫn là vấn đề nổi cộm, nguy cơ lây máu ở giai đoạn cửa sổ vẫn còn có khả năng cao.

Từ khi hiểu rõ dịch tễ học của HIV, nhờ vận động cho máu tự nguyện và sàng lọc huyết thanh người cho máu, thì tỷ lệ người cho máu có HIV dương tính đã giảm đi. Mặc dù có nhiều kỹ thuật có độ nhạy, độ đặc hiệu cao sử dụng để sàng lọc các bệnh nhiễm trùng người cho máu, song vận động hiến máu loại trừ nhiễm trùng giai đoạn cửa sổ đi đôi với sử dụng kit sàng lọc có độ nhạy cao là rất quan trọng, nhất là ở các nước đang phát triển.

Vậy để đảm bảo an toàn truyền máu phòng lây nhiễm HIV chúng ta phải có những biện pháp an toàn truyền máu. Với

điều kiện của nước ta kinh phí còn khó khăn, cùng một lúc chúng ta phải triển khai các biện pháp để hạn chế nhiễm trùng cửa sổ triển khai trên diện rộng, vừa đồng thời đảm bảo chất lượng sàng lọc và đã sàng lọc HIV trên 100% túi máu trước khi truyền. Đây là vấn đề hết sức khó, đòi hỏi chúng ta phải có hiểu biết rất cơ bản, biết kết hợp với tình hình thực tiễn trong nước để hoạch định chiến lược dự phòng một cách nghiêm túc. Có như vậy mới có khả năng hạn chế đến mức cao nhất lây nhiễm HIV qua đường truyền máu;

b) An toàn truyền máu bao gồm:

- Xây dựng các ngân hàng máu theo hướng tập trung (ngân hàng máu khu vực) bằng các nguồn viện trợ và kinh phí trong nước, từng bước hiện đại hóa công tác an toàn truyền máu;

- Đảm bảo tốt công tác thu gom sàng lọc máu (tại đơn vị máu) thu gom 100% đơn vị máu được làm xét nghiệm HIV (kể cả cấp cứu) và các xét nghiệm khác HBV, HCV, giang mai, sốt rét. Các nơi có điều kiện làm những xét nghiệm khác như nhóm Rh, không thể bất thường, ALT;

- Điều chế các sản phẩm máu. Thực hiện truyền máu từng phần, bệnh nhân thiếu gì truyền nấy, không cần không truyền - chỉ định truyền máu đúng;

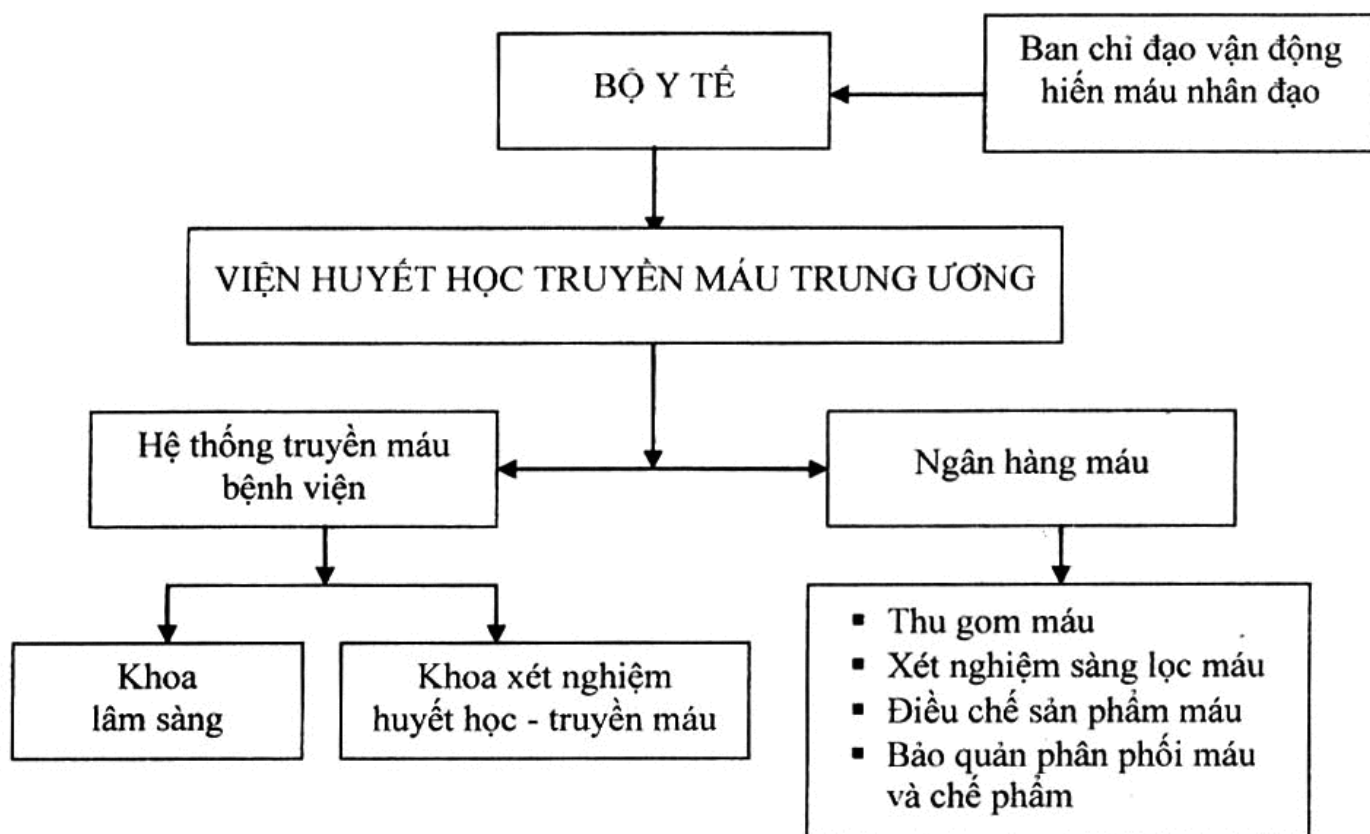
- Trang bị kiến thức, nâng cao kỹ năng cho cán bộ ngành truyền máu nói riêng và ngành y tế nói chung về HIV và An toàn trong truyền máu;

- Xây dựng phòng xét nghiệm chuẩn thức quốc gia để kiểm tra sinh phẩm, kiểm tra quy trình xét nghiệm, trang thiết bị cho các ngân hàng máu trên cả nước.

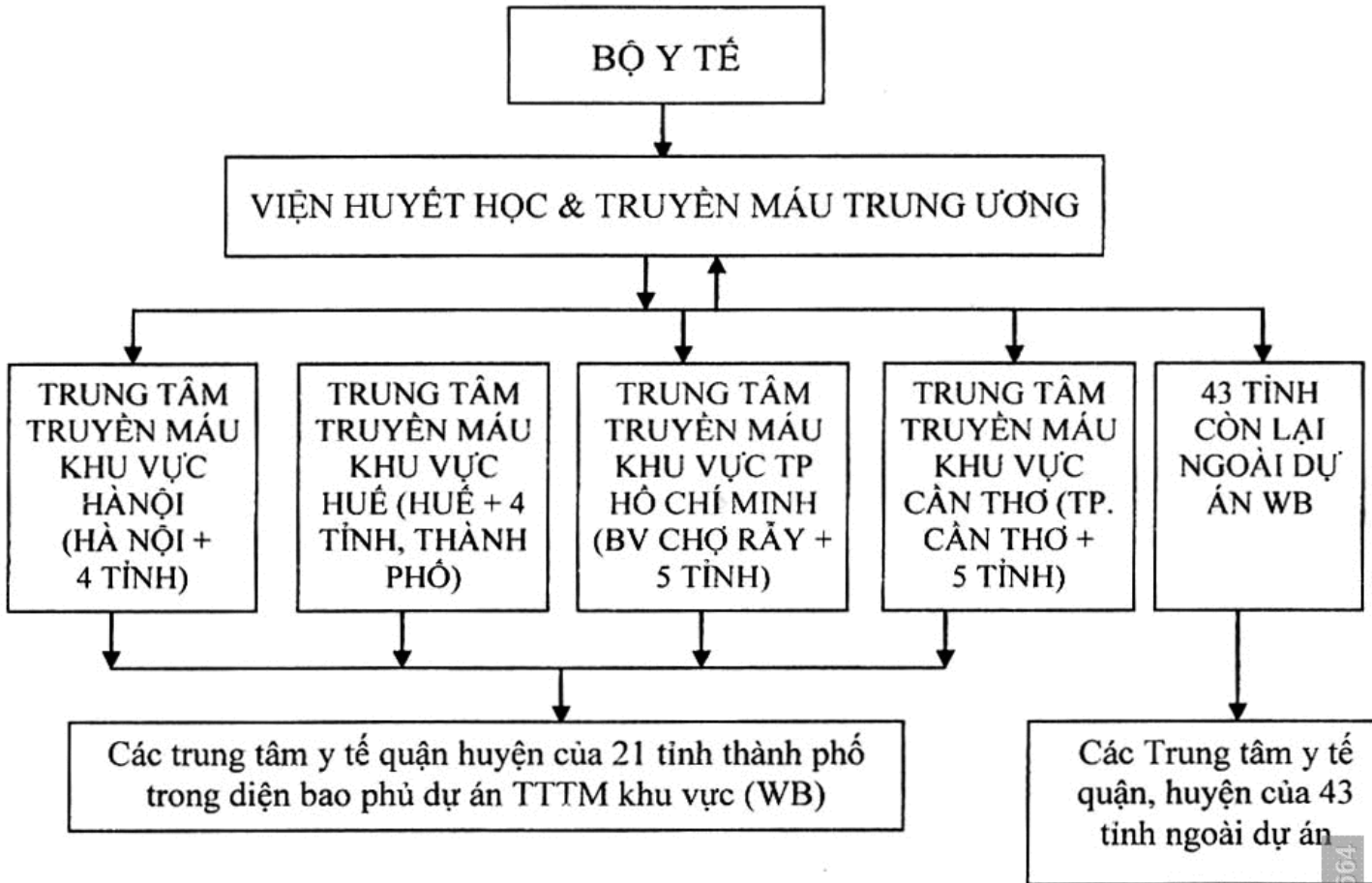
c) Mạng lưới truyền máu:

Dự án vay vốn ngân hàng thế giới xây dựng 4 trung tâm truyền máu khu vực (Hà Nội, Huế, Tp. Hồ Chí Minh, Cần Thơ). Theo Quyết định số 205/2006/QĐ-BYT ngày 20/01/2006 của Bộ trưởng Bộ Y tế phê duyệt kế hoạch thực hiện dự án, trung tâm truyền máu khu

vực Hà Nội đã tiến hành khởi công xây dựng ngày 25/12/2006, trung tâm truyền máu khu vực Huế đã khởi công xây dựng ngày 30/12/2006, TTTM khu vực Chợ Rẫy, Cần Thơ đang được triển khai xây dựng. Dự án này bao phủ 21 tỉnh thành phố, phục vụ 29 triệu dân. Còn lại 43 tỉnh, thành phố sẽ sắp xếp lại để có thêm 12 trung tâm truyền máu khu vực trong tương lai. Hệ thống truyền máu Việt Nam sẽ tập trung, dần từng bước hiện đại hóa, thực hiện tốt chức năng ngân hàng máu - đảm bảo an toàn truyền máu để tiến tới mục tiêu là đến năm 2010 cả nước có 16 trung tâm truyền máu khu vực.

Sơ đồ 1: Hệ thống truyền máu quốc gia

Sơ đồ 2: Hệ thống ngân hàng máu quốc gia

Ghi chú: Trung tâm truyền máu khu vực Hà Nội thuộc Viện Huyết học - Truyền máu Trung ương

d) **Đội ngũ cán bộ:**

Chuyên ngành Huyết học - Truyền máu trong toàn quốc số lượng cán bộ đông đảo. Tuy nhiên nhiều GS, PGS, TS có kinh nghiệm theo chế độ đã và đang dần nghỉ công tác quản lý và chuyên môn. Ngành Huyết học - Truyền máu đã có kế hoạch đào tạo:

- Bác sĩ chuyên khoa Huyết học - Truyền máu (BS ngân hàng máu, BS Huyết học Truyền máu bệnh viện);

- Kỹ thuật viên chuyên khoa Huyết học - Truyền máu;
- Y tá, điều dưỡng chuyên khoa Huyết học - Truyền máu.

e) **Các hoạt động chính:**

- Chỉ đạo ngành: chỉ đạo công tác Huyết học và lâm sàng bệnh máu;
- Tổ chức và xây dựng hệ thống truyền máu trong toàn quốc, đạt tiêu chuẩn khu vực và Quốc tế;

- Đẩy mạnh hoạt động hiến máu nhân đạo khuyến khích nhân dân tham gia hiến máu tình nguyện để tăng nguồn người cho máu an toàn, tiến tới xóa bỏ việc mua bán máu, cho máu lấy tiền;

- Đảm bảo thực hiện nghiêm chỉnh có chất lượng xét nghiệm Sàng lọc các bệnh lây truyền qua đường truyền máu trong

đó có xét nghiệm sàng lọc phát hiện nhiễm HIV;

- Sản xuất chế phẩm máu, đẩy mạnh việc sử dụng chế phẩm máu giảm nguy cơ lây nhiễm các bệnh lây truyền qua đường truyền máu;

- Đảm bảo phát máu an toàn.